

“nens amb risc”. El infants que l'integren presenten distintes alteracions adaptatives; això és, que manifesten difi-

cultats d'integració social. Els “nens amb risc” són un greu problema en les comunitats modernes. Als Països

Catalans, entre un 35 i un 40% d'infants conformen aquest grup. “Segons els últims estudis —diu el Dr.

Josep Tomàs—, entre un 30 i un 35% de la població de 0 a 18 anys requereix, en algun moment (CONTINUA A PÀG. 42)

Entrevista al doctor Santiago Dexeus

“La irresponsabilitat dels pares és un fet quotidià”

De quina manera podrien definir-se els pares irresponsables?

—La irresponsabilitat paterna o materna podria definir-se segons diferents paràmetres. Per exemple, considero uns pares irresponsables aquells que tenen una criatura a partir dels 38 anys i no prenen les precaucions mèdiques adients per gaudir d'un embarç correcte i d'una natalitat amb fill sa.

Uns altres aspectes de la irresponsabilitat dels pares es poden traduir en el fet ja ini-

cial de tenir inconscientment un fill com si fos la prolongació d'una joguina o l'afirmació de la seva aparent responsabilitat quan en realitat amaguen una gran inseguretat.

Hi ha una sèrie de condicions més que marquen la responsabilitat paterna durant el desenvolupament del fill i que generalment són conseqüència d'una pèssima educació per a exercir el paper de pares.

—¿Com afecta la irresponsabilitat dels pares en

els fills?

—Molt probablement l'àrea principal en la qual queden afectats els fills està dins la coordinació de la seva pròpia personalitat. Les neurosis poden tenir origen en aquesta comunicació de pares a fills que, quan es marca dins el terreny d'una irresponsabilitat, pot donar lloc a generacions d'imadurs que la transmeten com si es tractés quasi d'una malaltia genètica, quan en realitat només és una insuficiència de la seva personalitat. La irresponsabi-

litat dels pares es veu tantes vegades i de tantes maneres que és, desgraciadament, un fet quotidià. De vegades es diu que és fàcil jutjar els altres quan un mateix no s'adona de les seves equivocacions durant l'educació dels fills... Això, que pot ser possible, no constitueix en absolut una excusa i considero que els pares responsables són aquells que segueixen una mínima anàlisi de la seva personalitat i de les seves possibilitats de natalitat.

(CONTINUA A PÀG. 42)

(VE DE PÀG. 41) d'aquesta època, consulta psiquiàtrica". Això no obstant, l'assistència psiquiàtrica, per les característiques deficiències d'infraestructura de la sanitat espanyola, només arriba a un 4% dels casos. Al Principat, per a remeiar-ho, s'està posant en marxa una xarxa d'assistència psiquiàtrica infantil-juvenil, propiciada per la Conselleria de Sanitat.

Les actituds paternes que, com s'ha vist, tenen tan negativa influència en els fills, obeeixen sovint a factors externs a la posició de la parella respecte al fet de tenir criatures. Entre ells, els més comuns són la ruptura de la relació familiar, l'alcoholisme, la inestabilitat emocional o malaltia mental, la drogodependència, una situació econòmica precària, i l'existència de conflictes conjugals. L'evolució social, d'altra banda, és també responsable, en bona part, del comportament patern que ocasiona el maltractament dels fills.

"La inserció de la dona en el mercat laboral —explica la Dra. Montserrat Alegre— complica sovint el fet de tenir fills. Socialment, encara

Molts pares afronten l'educació dels seus fills com una prolongació de la seua jornada laboral.

hi ha una forta pressió sobre les dones perquè siguin mares, i si pel motiu que sigui, per pressió o per convenció, una dona que treballa decideix tenir una criatura, això sempre suposa un trencament del seu ritme laboral." És freqüent que, per a la dona que treballa, ser mare suposi una circumstància difícil de compaginar amb la

seva vida professional. "Un nombre important de dones que es troben en aquesta situació —continua la Dra. Montserrat Alegre— acostumen a tenir els fills tard, i més pel fet de *no perdre el tren* que per un vertader desig de maternitat." Això suposa que aquestes persones tractin els fills com una prolongació de la seva activitat

laboral, condicionant-los l'educació a unes hores determinades de la seva agenda. D'altra banda, les escoles bressol, les populars cangurs, etc., han vingut a suplir la figura dels avis —cada vegada més enyorada— en el cas de la parella en què tots dos cònjuges treballen, amb el corresponent efecte, negatiu o no, sobre els infants.

Continuant amb els condicionaments socials, l'alcohol, la droga, i últimament la sida, combinat amb el grau d'immaduresa o irresponsabilitat dels progenitors, propicien un maltractament indirecte del fill. A tall d'exemple, els Països Catalans se situen al capdavant d'Europa quant a nombre de nadons nascuts amb anticossos de la sida, amb un global de 501 casos el 1989 —234 al Principat, 224 al País Valencià i 43 a les Balears—. Segons el Dr. Josep Tomàs, "estem vivint una societat en transformació; transformació que ningú pot dir on ens durà, però que, d'alguna manera, posa fi al nucli familiar actual, que va generar-se en el Renaixement".

Eduard Company

(VE DE PÀG. 41)

—*Quines mesures institucionals caldria prendre per reduir la irresponsabilitat materna i paterna?*

—Penso que es poden prendre moltes mesures. Malgrat tot, la paraula *institucional* em sembla forta i no gaire adient. Escoles de pares i educadors han existit arreu del món i no crec que a Catalunya tinguin el seu equivalent. Tenint en compte l'evolució ràpida dels coneixements humans i del canvi d'actitud de la ciutat envers els problemes que abans havien estat tabú, molts pares amb gran honestat confessen la seva incapacitat per

resoldre qüestions que preveuen o que els pregunten els seus fills. En aquests casos, l'educació dels pares i dels educadors podria inscriure's en un programa amb una base institucional.

—*Hi ha criteris objectius per a determinar la maduresa o immaduresa dels pares?*

—Bé, la maduresa o immaduresa no és un paràmetre que pugui determinar-se amb una anàlisi. És un fet que un bon observador podrà constatar. Malgrat l'ull clínic, els errors per defecte o per excés poden produir-se. A més, puc dir que, generalment, el fet

El doctor Dexeus. DOMENECH LMBERT

de com s'assoleix la maternitat i la mateixa actitud davant del part fa preveure quines seran les condicions en què es desenvoluparà la vida de l'infant, donat el paper que adopten els pares.

Si aquesta primera impressió que té el metge es confronta amb l'actitud que juga la família envers la mare jove (excés de zel, sobreprotecció, amanyacs...) podem ja imaginar quines seran les característiques patològiques d'aquell entorn familiar i, per tant, la influència que sobre el nadó aniran tenint durant el seu desenvolupament.

E.C.